

Neka iskustva neformalne edukacije

O čemu je riječ?
Tijekom listopada prošle godine u Slatini se, uz potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, počeo realizirati projekt "Neformalnom edukacijom do tolerancije i inkluzivnosti". Projekt putem radionica, predavanja i drugih aktivnosti promovira vrijednosti snošljivosti, uključivanja, solidarnosti i samousavršavanja. Osnovna je ideja da se djeca, mladi i odrasli različitog nacionalnog, vjerskog, socijalnog, obrazovnog i drugog statusa, međusobno se družeći i sudjelujući u zajedničkim aktivnostima, bolje poznaju, razbiju predrasude o drugima i počnu, ako ne voljeti, onda podnositi odnosno dopustiti da netko može biti drukčiji, a da time nije neprijatelj ili protivnik.

Na radionicama za desetogodišnjake sudjelovala su djeca koja su autobusima pristigla iz Voćina, Čeralija i Bokana, zajedno s djecom iz Slatine i okolice. Njihove su prve reakcije bile: "Svidjelo mi se zato što imamo puno aktivnosti"; "Svidjelo mi se zato što sam puno naučila"; "Svidjelo mi se jer nas je bilo puno"; "Svidjelo mi se zato što smo se igrali"; "Svidjelo mi se zato što upoznajem nove prijatelje"...

Edukacija se odvijala na tri razine – pučkoškolaca, adolescenata i odraslih. U edukaciji se oslanjamo na vlastite, lokalne snage – stručnjake na različitim područjima, poput profesora, psihologa, pedagoga, teologa, medicinskog osoblja i drugih. Edukacija je neformalna jer nema ocjena, uspješnih i neuspješnih – svi su jednako uspješni. Tehnički uvjeti nisu bili baš najbolji i svaka je pomoć dobrodošla, ali postoji dobra volja.

Edukacija se uglavnom odvijala u Zgradi

nevladinih organizacija u Slatini, a bazu za edukaciju predstavlja Udruga višechlanih obitelji "Pro vita 4+" i Gradsko društvo Crvenog križa Slatina. Unatoč ili baš zbog nepovoljne situacije u kojoj se nalazi naš grad, županija i cijeli naš kraj, smatramo da se ipak može nešto učiniti – edukacijom.

Iskustvo

Nakon provedenih 16 od planiranih 30 do 40 aktivnosti moglo se zaključiti kako je model koji pokušavamo provesti nov i zahtijeva rješavanje mnogih stvari u hodu. Model je kombinacija svega onoga što su edukatori prošli na različitim seminarima, pročitali ili čuli... Od početka je postojalo nekoliko osnovnih zamisli koje su se tijekom provedbe projekta razvijale, transformirale, potvrđivale ili bile odbačene.

Ljudi previše očekuju od političara

Političari imaju svoju ulogu, ali oni neće, ne mogu i ne znaju rješavati naše osobne probleme. To moramo sami, a ako ne znamo kako – postoje ljudi koji se time bave.

Edukatori ne rješavaju ničije probleme, oni samo pomažu da ih svatko pokuša riješiti sam. Za političare je dovoljno da ne smetaju, a ako pomognu – to je već jednako dobitku na lutriji.

Netko treba preuzeti odgovornost

Političari se smjenjuju na vlasti, obećavaju i – ništa se ne događa. Možemo sjediti i kukati ili preuzeti odgovornost, koliko je to u našoj moći. Na prvom sastanku edukatora pitanja su većinom bila tehničke prirode. Nitko od edu-

katora nije pitao zašto je to potrebno?

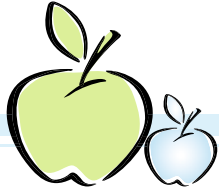
Novac nije dovoljan

Naravno, bez novca se ne može. Ni ovaj projekt ne bio bio moguć bez novca. Na predstavljanju projekta postavljeno je pitanje: "Kakva korist od edukacije?". Pomislio sam kako to što smo jedan od najnerazvijenijih krajeva Hrvatske, s velikim brojem nezaposlenih, valjda ima nekakve veze s lošom obrazovnom strukturom. Želimo li takvu budućnost za svoju djecu?

Novca je uvijek premalo. Načini trošenja su različiti. Hoćemo li kupiti knjigu ili otići u kladionicu ili popiti pivo? Ako nema vizije, novac nije dovoljan.

Može i bez pizze

Početni problem je bio: kako privući polaznike? Dolazak na edukaciju je dobrovoljan, ne postoje takve navike, ljudima se ne da...

ZAŠTO SUDJELOVATI U EDUKACIJI

Sudjelujući u edukaciji možete usvojiti sljedeća znanja i vještine:

1. Zašto su bitni odgoj i obrazovanje
2. Kakvu sliku imamo o sebi
3. Što činimo kako bismo razvili ili razorili svoje odnose s drugima
4. Koje su pogreške u procjenjivanju drugih
5. Zašto nastaju sukobi
6. Zašto se sukobljavaju roditelji i djeca
7. Koje su faze (stupnjevi) sukoba
8. Kako prevladati sukobe na miran način
9. Koje su razlike između želja i potreba
10. Kako prepoznati vlastite potrebe
11. Koje su razlike između zahtjeva i interesa
12. Kako prepoznati vlastite i tuđe osjećaje
13. Isplati li se biti dobar
14. Zašto se ne razumijemo
15. Što radi dobar slušatelj
16. Što su i kako nastaju predrasude
17. Kako svladati strah od javnog nastupa
18. Kako se zauzeti za sebe
19. Koji su tipovi roditelja
20. Koje su razlike između stvarnog i idealnog "ja"
21. Zašto je važna suradnja
22. Zašto je važno povjerenje
23. Koje su granice slobode
24. Zašto je važno zajedništvo
25. Kakva osoba želim biti
26. Što su ovisnosti
27. Kako prepoznati ovisnosti
28. Kako lakše učiti
29. Kako smanjiti strah od ispitivanja
30. Što pomaže kod donošenja odluka
31. Kako razviti samopouzdanje
32. Kako prepoznati zlostavljanje
33. Kako reći NE
34. Što je odgovornost
35. Kako se suočiti s teškim događajima
36. Kako utjecati na promjene u društvu
37. Kako biti u miru sa sobom, drugima i prirodom...

... i još mnogo toga

Bili smo spremni na makijavelističke metode. Najlakše smo dobili djecu iz Voćina. Bila su obaviještena, napravljen je popis, autobus je došao po njih i oni idu na izlet u Slatinu. Proveli su čitavo subotnje priepodne na edukaciji i na kraju – pizza. U evaluaciji jedan (ali samo jedan) polaznik na pitanje "Što ti se najviše sviđelo na radionici?" odgovorio je "Kad smo jeli". Ali nije to glavni razlog zašto su se poželjeli vratiti. Radi se o kvalitetno provedenom vremenu. Ljude se ne može kupiti. Ako je nešto dosadno, više neće doći. Iako postoji evaluacija, svatko od edukatora sam zna je li mu radionica uspjela ili nije. Na jednoj od sljedećih radionica nije bilo hrane. U primjedbama netko je napisao da je bio gladan. Ali ipak su došli i sljedeći put.

Oslanjamo se na vlastite snage

Reakcije svih polaznika (i djece i mladih i odraslih) bile su bolje od očekivanih. Lijepo je kada dođe netko od stručnjaka iz Zagreba, odradi temu i ode. Publika je uvijek ista. Osnovna ideja projekta bilo je spuštanje u bazu, među tzv. obične ljude. Tu su se naši lokalni edukatori pokazali prilagodljiviji. I manje koštaju. Ono što me uvijek smetalo kod različitih inicijativa je da edukatori (uvijek se misli na učitelje i profesore) stvari odrade gratis u svoje slobodno vrijeme. To je kao da doktori poslije posla još sat vremena liječe besplatno. Svaki rad treba biti vrednovan. Zadržati nečiju pažnju sat i pol i da traže još – može jako malo ljudi.

Ima li sve to skupa smisla

Postoji tisuću razloga, koje je teško predvidjeti, da stvar ne uspije. Sviđa im se, super su se zabavljali, ali istovremeno s radionicom igra se utakmica Izrael – Hrvatska. Sutra pišu tri testa. Sedam ih ne dođe. Ali 23 dođe. Na dvije subotnje radionice bila je i jedna jako šutljiva i povučena djevojčica. Na drugoj radionici počela se šaliti. Na treću radionicu koja se održavala u četvrtak nije mogla doći jer je išla s mamom na selo. Sljedeću subotu je došla u uobičajeno vrijeme. Taj dan nije bilo radionice.

Zorislav Jelenčić

zorislav.jelincic@public.sc.hr

